

مهم ترین تقاضاهای مهاجران در مهاجرت صفرا:

- ۱- ایجاد عدالت خانه در همه شهرها برای رسیدگی به شکایت های مردم و برقراری عدالت
- ۲- عمل کردن به قوانین اسلامی به طور دقیق و به دور از ملاحظات شخصی
- ۳- عزل علماء الدوله از حکومت تهران

مهاجرت کبرا

این مهاجرت چون، هم از نظر گستردگی و هم از نظر مسافت، مهم تر از مهاجرت قبل بود و به همین علت، به مهاجرت کبری معروف شد. با رفتن عده ای از مردم و علمای تهران به قم، به دلیل ترس و بلاتکلیفی هزاران نفر برای حفظ جان خود در باغ سفارت انگلستان جمع شوند.

مهم ترین خواسته های انقلابیون:

- ۱- برکناری عین الدوله صدراعظم
- ۲- ایجاد عدالت خانه و تشکیل دارالشورا
- ۳- فراهم کردن زمینه برای بازگشت مهاجران به تهران، اقدامات مظفرالدین شاه در برابر درخواست مردم:
- ۱- در اولین قدم، صدراعظم مستبد (عین الدوله) را از کار برکنار کرد،
- ۲- سپس در ۱۴ مرداد فرمان مشروطیت را صادر کرد.
- ۳- کمی بعد، قانون اساسی تدوین شد.
- ۴- مجلس شورای ملی تشکیل گردید.

محمدعلی شاه و مشروطیت

وی پس از رسیدن به سلطنت راه مخالفت با مشروطیت را در پیش گرفت و حتی نمایندگان مجلس را به مراسم تاج گذاری خود دعوت نکرد.

به توپ بستن مجلس و دوره استبداد صغیر

محمدعلی شاه، پرتاپ نارنجک به طرف خود را بهانه ای برای سرکوب مشروطه خواهان قرار داد. طرفداران مشروطیت چون اسلحه و سازماندهی لازم را نداشتند، با وجود مقاومت های دلیرانه شکست خوردند. بدین ترتیب، بار دیگر استبداد به جای مشروطیت نشست و این دوره که یک سال و یک ماه طول کشید، دوره «استبداد صغیر» نامیده شد.

قیام ملی علیه محمدعلی شاه

مردم تبریز، اصفهان نیز عشایر بختیاری و مردم گیلان مخالفت خود را با محمدعلی شاه اعلام کردند. و به سوی تهران حرکت کردند. آنها با شکست نیروهای دولتی، تهران را به تصرف درآوردند.

پادشاهی احمدشاه

تصمیمات اجتماع میدان بهارستان تهران:

الف: برای اداره موقت کشور، ۲۲ نفر را به عنوان هیئت مدیره برگزیده شدند.

ب: احمد میرزا، فرزند خردسال محمدعلی شاه را بر تخت سلطنت نشانند.

ج: چون احمدشاه در هنگام انتصاب به سلطنت هنوز به سن بلوغ نرسیده بود، عضد الملک رئیس ایل قاجار به نیابت سلطنت منصوب شد.

شیخ فضل الله نوری

اصل دوم متمم قانون اساسی با پیشنهاد و اصرار وی به تصویب رسید براساس این اصل می بایستی پنج نفر از علمای زمان بر مصوبات مجلس نظارت کنند.

درخواست های شیخ فضل الله نوری :

- ۱) در نظام نامه مجلس بعد از لفظ مشروطه، لفظ مشروعه نوشته شود.
- ۲) مطابقت قوانین مجلس با شرع مقدس و مراقبت هیئتی از مجتهدین بر مجلس شورا بر فصول نظام نامه افزوده شود.
- ۳) چون نظام نامه اساسی مجلس را از روی قوانین دول غربی نوشته اند، به منظور حفظ مشروعیت و اسلامیت آن، پاره ای تغییرات و اصلاحات مطابق نظر علما در آن انجام شود.

جنبش مشروطه خواهی و نتایج آن

ادبیات و شعر سا لهای بعد از مشروطه بهترین گواه برای آگاهی از میزان بیداری عموم مردم ایران است .
دستاوردهای عملی و ملموس نهضت مشروطه:

- ۱- تبدیل سلطنت مطلقه به سلطنت مشروطه
- ۲- تشکیل مجلس شورای ملی
- ۳- تدوین قانون اساسی تشکیل هیئت دولت
- ۴- گسترش مطبوعات آزاد
- ۵- تشکیل انجمن ها و احزاب
- ۶- اصلاحات اقتصادی(نظیر حذف خزانه سلطنتی و جلوگیری از استفاده های نامشروع شاهزادگان و حکام)

عوامل ناکامی انقلاب مشروطه

- ۱- تلاش طرفداران حکومت استبدادی برای سلطه دوباره برکشور
- ۲- بروز اختلاف نظر و چند دستگی میان مشروطه خواهان
- ۳- دخالت های روسیه و انگلستان در امور داخلی ایران
- ۴- سرایت آتش جنگ جهانی اول به خاک ایران